

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزارش نظرسنجی: نگرش آمریکایی‌ها

به خاورمیانه

گزیده پژوهش‌های جهان: گزارش نظرسنجی: نگرش آمریکایی‌ها به خاورمیانه

بررسی و نظارت: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران -

معاونت پژوهشی

ترجمه و تلخیص: الهام شوشتری‌زاده

تاریخ انتشار: ۹۵/۱۱/۲

تلفن و دورنگار: ۷ - ۸۸۷۵۶۲۰۵

صندوق پستی: ۳۸۴۹ - ۱۵۸۷۵

نشانی اینترنت: www.tisri.org

کلیه حقوق مادی و معنوی این گزارش متعلق به مؤسسه تهران است. تکثیر، انتشار و یا واگذاری آن به دیگران به هرصورت و بدون اجازه کتبی این مؤسسه مجاز نمی‌باشد.

خلاصه اجرایی

کرسی صلح و توسعه انور سادات در دانشگاه مریلند آمریکا در بهار و تابستان ۲۰۱۶، نظرسنجی‌ای را با شرکت ۱۳۱۲ آمریکایی، با هدف سنجش نگرش‌های آمریکایی‌ها به غرب آسیا و مسائل این منطقه، مخصوصاً منازعه فلسطین - رژیم صهیونیستی و جنگ با داعش انجام داد که یافته‌های کلیدی آن موضوع بحث گزارش حاضر قرار گرفته‌اند. مهم‌ترین این یافته‌ها را می‌توان این‌گونه دسته‌بندی کرد:

- با شدت یافتن گفتمان اسلام‌هراسانه و با وجود رویدادهایی تروریستی مثل تیراندازی ارلانندو (در ۱۲ ژوئن ۲۰۱۶، کمتر از دو هفته پیش از آغاز این نظرسنجی)، نگرش آمریکایی‌ها به اسلام و مسلمانان در ژوئن ۲۰۱۶ در مقایسه با نظرسنجی مشابهی در نوامبر ۲۰۱۵ مثبت‌تر شده است. گرچه تفاوت معناداری میان نگرش‌های هواداران دو حزب اصلی عرصه سیاسی آمریکا و پاسخ‌دهندگان مستقل وجود دارد، همان‌طور که قابل پیش‌بینی است، نگرش جمهوری‌خواهان آمریکایی به اسلام و مسلمانان به مراتب منفی‌تر از آمریکایی‌های دموکرات و مستقل است.
- از نگاه شرکت‌کنندگان در نظرسنجی، مهم‌ترین عامل زمینه‌ساز رویدادهای تروریستی مثل تیراندازی ارلانندو، که فقط چند هفته پیش از انجام نظرسنجی رخ داده بود، ایدئولوژی اسلام‌گرایی خشونت‌گرا (۳۳ درصد) بوده است و عواملی مانند: بیماری روانی مهاجم، بی‌زاری مهاجم از خود به سبب گرایش جنسی، نفرت از دگرباشان جنسی، و احساس عدم پذیرش به مثابه یک مسلمان در آمریکا در رتبه‌های بعدی اهمیت قرار می‌گیرند. با این حال، به باور شرکت‌کنندگان در نظرسنجی، تدابیری همچون وضع محدودیت‌های بیشتر برای خرید و فروش سلاح در آمریکا به‌منظور مقابله با چنین رویدادهایی به مراتب اثرگذارتر از تدابیری اسلام‌هراسانه مثل افزایش نظارت بر مساجد و مراکز اسلامی خواهند بود.
- از نگاه ۶۱ درصد شرکت‌کنندگان در این نظرسنجی، نبرد با داعش باید مهم‌ترین

اولویت جهانی آمریکا باشد و مسائلی مانند: سیاست ایالات متحده در قبال مهاجران و پناهجویان، جنگ با القاعده، و عدم توازن تراز تجاری آمریکا در رتبه‌های بعدی قرار می‌گیرند. شایان ذکر است که ایران در این رتبه‌بندی جایگاهی میانه دارد و جنگ‌های داخلی یمن و لیبی از نگاه پاسخ‌دهندگان آمریکایی در این حوزه از همهٔ دیگر گزینه‌ها کم‌اهمیت‌ترند.

- بیش از نیمی از آمریکایی‌ها معتقدند که حملهٔ آمریکا به عراق در سال ۲۰۰۳ مهم‌ترین عامل ظهور داعش بوده است، در حالی که ۴۱ درصد پاسخ‌دهندگان خروج زود هنگام بخش چشمگیری از نیروهای آمریکایی از این کشور را مهم‌ترین عامل زمینه‌ساز ظهور داعش می‌دانند. در اینجا تفاوت نگرش جمهوری خواهان با دموکرات‌ها و مستقل‌ها قابل توجه است: ۶۱ درصد جمهوری خواهان ظهور داعش را به خروج زود هنگام نیروهای آمریکایی از عراق نسبت می‌دهند، در حالی که ۷۴ درصد دموکرات‌ها و ۵۳ درصد مستقل‌ها حملهٔ آمریکا به عراق را زمینه‌ساز ظهور داعش تلقی می‌کنند.
- دربارهٔ نگرش آمریکایی‌ها به منازعهٔ فلسطینی - صهیونیستی، وجود فضای دو قطبی در جامعهٔ آمریکایی مانند گذشته مشهود و آشکار است: اکثر جمهوری خواهان معتقدند که آمریکا باید همچنان جانب رژیم صهیونیستی را بگیرد، در حالی که از دید اکثر دموکرات‌ها اثرگذاری رژیم صهیونیستی بر سیاست‌های آمریکا بیش از اندازه است و واشینگتن برای مقابله با شهرک‌سازی‌های رژیم صهیونیستی باید متوسل به تدابیر یا تحریم‌هایی جدی شود.
- حدود ۶۳ درصد پاسخ‌دهندگان آمریکایی بر این باورند که در فرایند حل و فصل منازعهٔ فلسطینی - صهیونیستی آمریکا نباید از هیچ‌یک از دو طرف جانبداری کند. در حالی که ۳۲ درصد پاسخ‌دهندگان نظرسنجی سال ۲۰۱۶ گفته‌اند آمریکا در این منازعه باید جانب رژیم صهیونیستی را بگیرد، فقط چهار درصد شرکت‌کنندگان این نظرسنجی معتقد به ضرورت حمایت آمریکا از طرف فلسطینی بوده‌اند. باین‌وصف، می‌توان گفت که در این باره هم تفاوتی معنادار میان پاسخ‌دهندگان جمهوری خواه، دموکرات و مستقل وجود دارد.

گزارش نظرسنجی: نگرش آمریکایی‌ها به خاورمیانه^۱

مقدمه

کرسی صلح و توسعهٔ انور سادات در دانشگاه مریلند آمریکا، با همکاری مؤسسهٔ پژوهشی و مشورتی نیلسن اسکاربورو، در بهار و تابستان ۲۰۱۶ نظرسنجی‌ای را با شرکت ۱۳۱۲ آمریکایی با هدف سنجش نگرش‌های آمریکایی‌ها به غرب آسیا و مسائل این منطقه انجام داد. در این نظرسنجی، که بین روزهای ۲۰ تا ۳۱ مه (پیش‌از واقعهٔ تروریستی تیراندازی ارلانندو) و ۲۴ تا ۳۰ ژوئن ۲۰۱۶ (کمتر از دو هفته پس از این واقعه) انجام شده و خلاصه‌ای از نتایج آن در ماه ژوئیه منتشر شده است، از روش نمونه‌گیری احتمال مبنا بهره گرفته و پاسخ‌های ارائه‌شده را براساس متغیرهایی مثل سن، جنسیت، درآمد، تحصیلات، نژاد و منطقهٔ جغرافیایی سکونت پاسخ‌دهندگان تحلیل کرده است. در گزارش حاضر، یافته‌های کلیدی این نظرسنجی، که حاشیهٔ خطای آن معادل ۲/۷ درصد برآورد شده است، به اختصار بیان شده است و در مواردی، برای ارائهٔ تصویری بهتر از روندها، یافته‌های نظرسنجی‌های مه و ژوئن ۲۰۱۶، و نظرسنجی مشابه دانشگاه مریلند در نوامبر ۲۰۱۵ با یکدیگر مقایسه شده‌اند.

یافته‌های کلیدی نظرسنجی

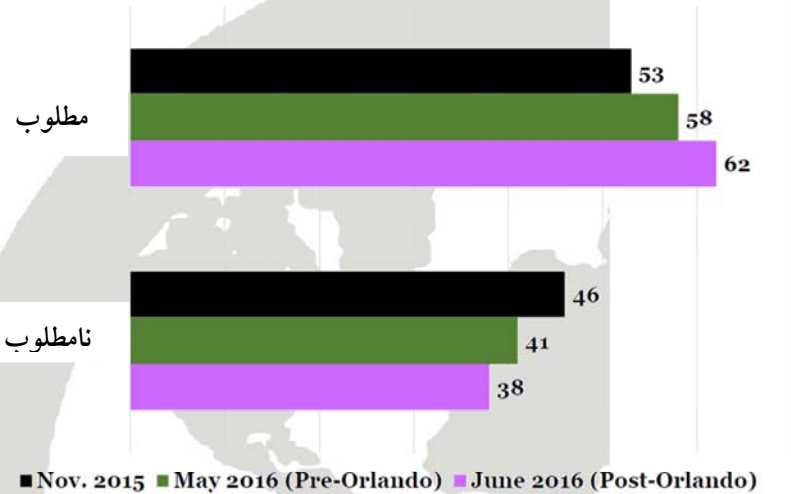
۱. با شدت یافتن گفت‌وگوهای اسلام‌هراسانه و با وجود رویدادهایی تروریستی مثل تیراندازی ارلانندو (در ۱۲ ژوئن ۲۰۱۶) نگرش آمریکایی‌ها به اسلام و مسلمانان در مقایسه با نظرسنجی نوامبر ۲۰۱۵ مثبت‌تر شده است. درحالی‌که در نوامبر ۲۰۱۵ فقط ۵۳ درصد

۱. این متن ترجمه و تلخیصی است از:

American attitudes toward the Middle East, Shibley Telhami, University of Maryland, July 11, 2016.

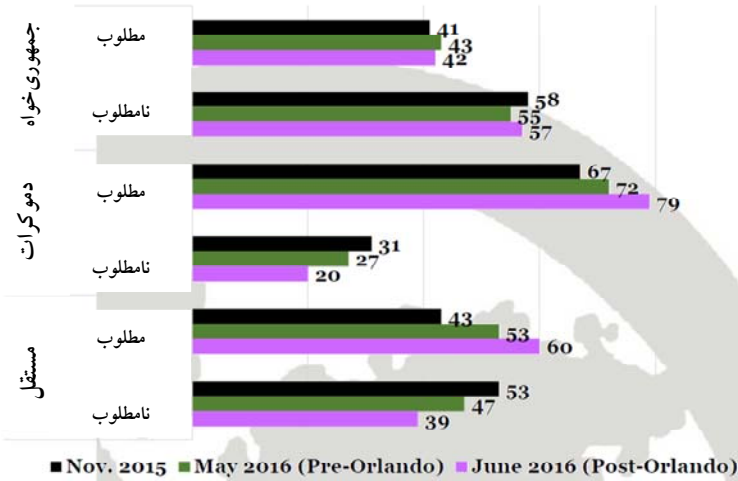
پاسخ‌دهندگان گفته‌اند نگاهی مثبت به مسلمانان دارند، این میزان در ژوئن ۲۰۱۶ به ۶۲ درصد افزایش یافته است (شکل ۱).

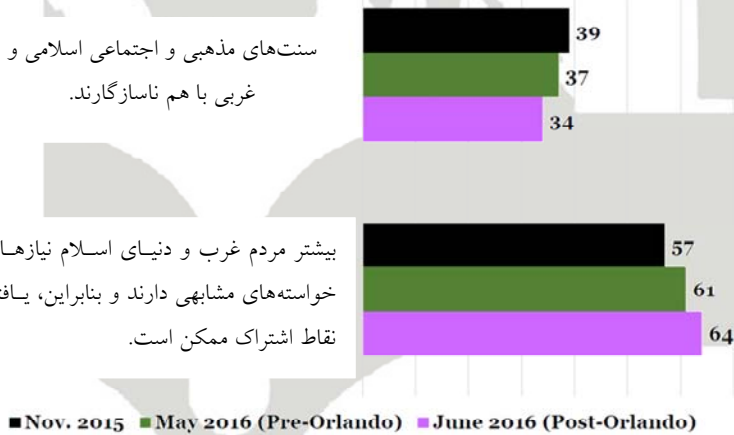
شکل ۱. نگرش آمریکایی‌ها به مسلمانان

با این حال، باید توجه داشت که نگرش جمهوری خواهان آمریکایی به اسلام و مسلمانان به مراتب منفی‌تر از آمریکایی‌های دموکرات و مستقل است. در حالی که نسبت نگرش مثبت به مسلمانان بین نوامبر ۲۰۱۵ تا ژوئن ۲۰۱۶ در میان دموکرات‌ها از ۶۷ درصد به ۷۹ درصد و در میان مستقل‌ها از ۴۳ درصد به ۶۰ درصد رسیده است، این نسبت در همین دوره زمانی در میان جمهوری خواهان کمابیش تغییر نکرده است: ۴۱ درصد در نوامبر ۲۰۱۵ و ۴۲ درصد در ژوئن ۲۰۱۶ (شکل ۲).

در همین دوره زمانی، با افزایش نگرش مثبت درقبال نقاط مشترک اسلام و غرب رویارویییم که طبق نظرسنجی، از ۵۷ درصد به ۶۴ درصد افزایش یافته است (شکل ۳). پرسش‌شوندگان به این سؤالات پاسخ داده‌اند که آیا از نظر آنها سنت‌های مذهبی و اجتماعی اسلامی و غربی باهم سازگارند، و آیا مردم، چه در غرب و چه در دنیای اسلام، نیازها و خواسته‌های مشابهی دارند؟

شکل ۲. نگرش آمریکایی‌ها به مسلمانان به تفکیک گرایش حزبی

شکل ۳. نگرش آمریکایی‌ها به سازگاری اسلام و غرب

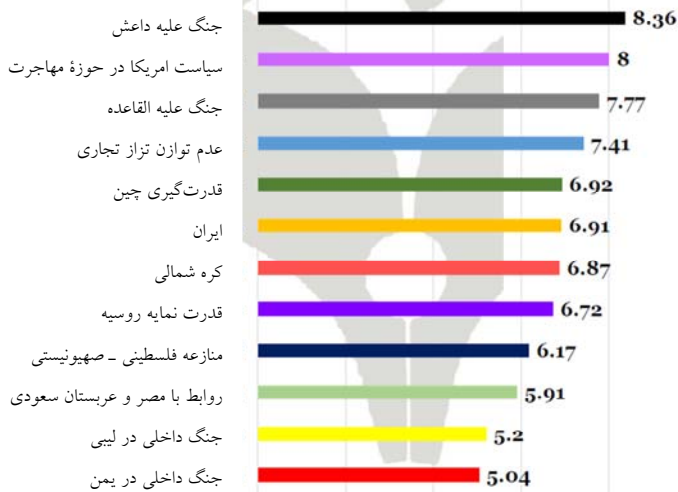
۲. شرکت‌کنندگان در نظرسنجی، با توجه به شنیده‌هایشان دربارهٔ رویداد تیراندازی ارلانگو، مهم‌ترین عوامل زمینه‌ساز این نوع اقدامات تروریستی را به ترتیب این‌گونه ارزیابی

می‌کنند: ایدئولوژی اسلام‌گرای خشونت‌گرا (۳۳ درصد)، بیماری روانی مهاجم (۲۱ درصد)، بیزاری مهاجم از خود به سبب گرایش جنسی (۱۹ درصد)، نفرت از دگرباشان جنسی (۱۶ درصد)، و احساس عدم پذیرش به مثابه یک مسلمان در آمریکا (۲ درصد).

همچنین به باور آنها، دولت آمریکا برای پیشگیری از تکرار چنین رویدادهایی باید فروش سلاح به افراد مظنون به دست داشتن در اعمال مجرمانه یا تروریسم را محدود کند (۲۵ درصد)، فروش مسلسل‌های خودکار را ممنوع کند (۲۳ درصد)، تدابیر امنیتی بهتری را در فضاهای عمومی اتخاذ کند (۱۷ درصد)، جنگ علیه داعش و دیگر گروه‌های تروریستی در خارج از آمریکا را تشدید کند (۱۲ درصد)، و مساجد و محافل مسلمانان آمریکا را به‌دقت زیر نظر بگیرد (۱۰ درصد).

۳. از نگاه ۶۱ درصد شرکت‌کنندگان در این نظرسنجی، نبرد با داعش باید مهم‌ترین اولویت جهانی آمریکا باشد (۸/۳۶ امتیاز از ۱۰)، و مسائلی مانند: سیاست ایالات متحده در قبال مهاجران و پناهجویان (۸ امتیاز از ۱۰)، جنگ با القاعده (۷/۷۷ امتیاز از ۱۰)، و عدم توازن تراز تجاری آمریکا (۷/۴۱ امتیاز از ۱۰) در رتبه‌های بعدی قرار می‌گیرند. همچنین، ضرورت برخورد با ایران با ۶/۹۱ امتیاز از ۱۰ جایگاهی میانه دارد، و جنگ‌های داخلی یمن و لیبی از نگاه پاسخ‌دهندگان آمریکایی در این حوزه از همهٔ دیگر گزینه‌ها کم‌اهمیت‌ترند (شکل ۴).

شکل ۴. اولویت‌های جهانی آمریکا از دید شرکت‌کنندگان

۴. در میان پاسخ‌دهندگان جمهوری‌خواه، بنیامین نتانیاهو با ۱۴ درصد، رونالد ریگان با ۶ درصد، و باراک اوباما با ۴ درصد رأی، محبوب‌ترین رهبران کشوری یا جهانی تلقی شده‌اند، درحالی‌که دموکرات‌ها باراک اوباما را با ۴۰ درصد رأی محبوب‌ترین رهبر می‌دانند، و پس از او پاپ فرانسیس با ۵ درصد و جاستین ترودو، نخست‌وزیر کانادا با ۳ درصد رأی، در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

۵. بیش از نیمی از آمریکایی‌ها (۵۵ درصد) معتقدند که حمله آمریکا به عراق در سال ۲۰۰۳ مهم‌ترین عامل ظهور داعش بوده است، درحالی‌که ۴۱ درصد پاسخ‌دهندگان خروج زود هنگام بخش چشمگیری از نیروهای آمریکایی از این کشور را مهم‌ترین عامل زمینه‌ساز ظهور داعش می‌دانند. البته، همان‌طور که می‌توان پیش‌بینی کرد، تفاوت نگرش جمهوری‌خواهان با دموکرات‌ها و مستقل‌ها در این زمینه هم قابل توجه است: ۶۱ درصد جمهوری‌خواهان ظهور داعش را به خروج زود هنگام نیروهای آمریکایی از عراق نسبت می‌دهند، درحالی‌که ۷۴ درصد دموکرات‌ها و ۵۳ درصد مستقل‌ها حمله آمریکا به عراق را زمینه‌ساز ظهور داعش می‌دانند.

۶. درباره نگرش آمریکایی‌ها به منازعه فلسطینی - صهیونیستی، وجود فضایی دوقطبی در جامعه آمریکایی مانند گذشته مشهود و آشکار است. اکثر جمهوری‌خواهان (۵۲ درصد) معتقدند که آمریکا باید همچنان جانب رژیم صهیونیستی را بگیرد، درحالی‌که از دید اکثر دموکرات‌ها (۵۳ درصد) اثرگذاری رژیم صهیونیستی بر سیاست‌های آمریکا بیش از اندازه است. همچنین ۵۱ درصد دموکرات‌ها معتقدند که واشینگتن برای مقابله با شهرک‌سازی‌های رژیم صهیونیستی باید به تدابیر یا تحریم‌هایی جدی متوسل شود.

۷. اکثر پاسخ‌دهندگان (۶۶ درصد در نوامبر ۲۰۱۵ و ۶۳ درصد در ژوئن ۲۰۱۶) در مورد نقش آمریکا در حل و فصل منازعه فلسطینی - صهیونیستی معتقدند که آمریکا نباید از هیچ‌یک از دو طرف جانبداری کند. با این حال، ۳۲ درصد پاسخ‌دهندگان نظرسنجی سال ۲۰۱۶ گفته‌اند که آمریکا در این منازعه باید جانب رژیم صهیونیستی را بگیرد، فقط ۴ درصد شرکت‌کنندگان این نظرسنجی معتقد به ضرورت حمایت آمریکا از طرف فلسطینی بوده‌اند. گفتنی است که در این زمینه هم تفاوت معناداری میان پاسخ‌دهندگان جمهوری‌خواه، دموکرات و مستقل وجود دارد. درحالی‌که بیش از نیمی از جمهوری‌خواهان (۵۲ درصد) از ضرورت نزدیکی بیشتر آمریکا به رژیم صهیونیستی سخن می‌گویند، فقط ۱۵ درصد دموکرات‌ها و ۳۰ درصد مستقل‌ها

چنین نگرشی دارند، و در واقع، ۷۸ درصد دموکرات‌ها و ۶۵ درصد مستقل‌ها خواهان بی‌طرف ماندن آمریکا در منازعه فلسطینی - صهیونیستی هستند.

۸. شایان ذکر است که در هر دو نظرسنجی نوامبر ۲۰۱۵ و ژوئن ۲۰۱۶ در مجموع ۲۷ درصد پاسخ‌دهندگان از گزینه راه‌حل دو دولت و ایجاد دولتی فلسطینی حمایت کرده‌اند، هرچند در این باره هم شاهد شکافی قابل توجه هستیم. مخالفت با این گزینه در میان جمهوری خواهان در فاصله زمانی بین دو نظرسنجی از ۴۳ درصد به ۵۳ درصد رسیده، در حالی که مخالفت دموکرات‌ها با آن از ۱۵ درصد به ۱۹ درصد افزایش یافته است.

۹. در مورد شهرک‌سازی‌های رژیم صهیونیستی، حدود ۵۹ درصد پاسخ‌دهندگان گفته‌اند که آمریکا برای مقابله با این روند نباید اقدامی انجام دهد یا باید مخالفت‌ها با شهرک‌سازی را محدود کند، در حالی که ۳۹ درصد پاسخ‌دهندگان معتقد بوده‌اند که واشینگتن باید برای مقابله با روند شهرک‌سازی‌ها به تحریم‌های اقتصادی یا تدابیری جدی‌تر علیه رژیم صهیونیستی متوسل شود؛ نسبتی که در مقایسه با نوامبر ۲۰۱۶ از افزایش ۲ درصدی حکایت دارد.

۱۰. در فاصله زمانی نوامبر ۲۰۱۵ تا ژوئن ۲۰۱۶، تغییر چشمگیری در ارزیابی آمریکایی‌ها از میزان نفوذ و اثرگذاری رژیم صهیونیستی در عرصه سیاسی و سیاست‌گذاری آمریکا رخ نداده است. حدود ۲۳ درصد جمهوری خواهان، ۲۱ درصد مستقل‌ها و فقط ۸ درصد دموکرات‌ها نفوذ رژیم صهیونیستی در آمریکا را کمتر از آنچه باید باشد ارزیابی می‌کنند. اما بیش از نیمی از دموکرات‌ها (۵۳ درصد)، ۴۶ درصد مستقل‌ها و ۲۷ درصد جمهوری خواهان دامنه نفوذ رژیم صهیونیستی در آمریکا را بیش از حد می‌دانند. در این میان، ۴۸ درصد جمهوری خواهان، ۳۸ درصد دموکرات‌ها و ۳۴ درصد مستقل‌ها هم این نفوذ را در سطح مناسب ارزیابی می‌کنند.

جمع‌بندی

با نزدیک شدن به زمان برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا و بالا گرفتن بحث‌های دو نامزد اصلی درباره سیاست آمریکا در قبال غرب آسیا، مخصوصاً در حوزه برد با داعش و منازعه فلسطینی - صهیونیستی، به نظر می‌رسد که رویکردهای هواداران جریان‌های سیاسی اصلی جامعه آمریکا نیز شاهد نوعی قطبیت هستند، به طوری که در بسیاری از موارد، شکافی

عمیق میان نگرش‌های جمهوری‌خواهان، دموکرات‌ها و مستقل‌ها به مسائل غرب آسیا به‌چشم می‌خورد.

مروری بر یافته‌های نظرسنجی موضوع بحث گزارش حاضر نشان می‌دهد که گرچه به‌طور کلی نگرش جامعه آمریکا به اسلام و مسلمانان، برخلاف بسیاری از پیش‌بینی‌ها مثبت‌تر شده است، این روند همه گرایش‌های سیاسی را دربرنمی‌گیرد و جمهوری‌خواهان همچنان بدبینانه به مسلمانان می‌نگرند؛ نگاهی که تأثیر آن بر موضع‌گیری‌هایشان درقبال مسائلی چون منازعه فلسطینی - صهیونیستی به‌خوبی آشکار است. در مقابل، به‌نظر می‌رسد که با وجود تشدید گفتمان اسلام‌هراسانه در فضای سیاسی آمریکا، این گفتمان در همراه کردن بخش چشمگیری از جامعه آمریکایی با خود شکست خورده است؛ وضعیتی که در صورت برنامه‌ریزی هوشمندانه می‌توان از آن برای بهبود بیشتر نگرش مردم آمریکا به اسلام، مسلمانان و غرب آسیا بهره گرفت.